

kułu, Katarzyna Pękacka-Falkowska na przykładzie kazania „Pacjent chrześcijański” przedstawiła reakcje ewangelików na epidemię dżumy, która w 1708 roku spustoszyła Toruń. Tę część pracy kończą dwa artykuły autorstwa Piotra Bireckiego. Pierwszy z nich dotyczy obrzędowości i życia codziennego ewangelickich mieszkańców Torunia, drugi zaś przedstawia toruńską architekturę i sztukę luterańską w okresie nowożytnym.

Kolejna część pracy obejmuje okres panowania pruskiego i otwiera ją artykuł Elżbiety Alabrudzińskiej przedstawiający dzieje Kościoła ewangelickiego w Toruniu w latach 1793–1920. Analizę zmian demograficznych wśród toruńskich ewangelików w latach 1793–1860 przedstawiła Agnieszka Zielińska. Autorka oparła swoje badania na zachowanych księgach metrykalnych. Kolejny artykuł, autorstwa Wiesławy Kwiatkowskiej, skupia się na zachowanej spuściźnie archiwalnej toruńskich parafii i instytucji ewangelickich. Znajduje się ona w większości w Archiwum Państwowym w Toruniu oraz, w mniejszym stopniu, w Centralnym Archiwum Ewangelickim w Berlinie. Ostatni artykuł Piotra Bireckiego to zarys ewangelickiej architektury i sztuki w Toruniu i najbliższych okolicach w XIX i XX w.

Trzecia część omawianej książki porusza kwestie funkcjonowania społeczności protestanckiej w Toruniu w okresie międzywojennym. Składa się ona z trzech artykułów. Rozpoczyna ją opracowanie Jarosława Kłaczkowa dotyczące Kościołów ewangelickich i ich wyznawców w latach 1920–1939. Następnie Urszula Molin przedstawiła dzieje polskiej parafii ewangelicko-augsburskiej w latach 1921–1939. Kolejny referat dotyczy dziejów Kościołów ewangelickich w okresie II wojny światowej. Jego autorem jest Sylwia Grochowina.

Ostatnia część obejmuje okres po 1945 r. i w jego skład wchodzi artykuł redaktora całego tomu Jarosława Kłaczkowa. Przedstawiono w nim powojenne dzieje parafii i ludności wyznania ewangelickiego w Toruniu.

Całość pracy uzupełnia bogaty aneks ze zdjęciami. Tematykę fotografii można podzielić na dwie części. Pierwsza prezentuje dawne zbory ewangelickie w Toruniu i okolicach, w tym te dziś już nieistniejące. Druga to zdjęcia duchownych wyznania ewangelickiego z omawianego obszaru.

Andrzej Buczyło (Toruń)